

INFORMACIJA

J. LAPĖ

Iš psichologų draugijos veiklos. Žymus įvykis tarybinių psichologų gyvenime buvo 1963 m. birželio 24—29 d. Leningrade įvykęs Psichologų draugijos II suvažiavimas. Suvažiavime aktyviai dalyvavo ir Lietuvos respublikinio skyriaus atstovai. Mūsų skyrius į suvažiavimą pasiuntė 5 delegatus: A. Gučą, A. Jacikevičių, S. Kregždę, J. Pajarskaitę ir J. Lapę. Kaip suvažiavimo svečiai dalyvavo 15 žmonių: M. Garbačiauskienė, V. Dzikarienė, A. Kulvičienė, J. Laužikas, L. Vaitkūnienė, L. Jovaiša, A. Penkauskas, J. Palaima ir kt. Penki mūsų respublikos psichologai suvažiavime skaitė pranešimus: M. Garbačiauskienė, A. Gučas, A. Jacikevičius, J. Palaima ir R. Plečkaitis. M. Garbačiauskienė savo pranešime „Apie panašių sąvokų skyrimo pakopas“, remdamasi gramatinių, istorinių ir psichologinių sąvokų įsisavinimo tyrinėjimais, įrodė, kad skyrimas, kaip mąstymo operacija, yra kelių pakopų. Ji apibūdino skirtingas panašių sąvokų skyrimo pakopas ir nurodė, kad mąstymo procese perėjimas nuo vienos skyrimo pakopos prie kitos gali vykti įvairiai. A. Jacikevičius savo pranešime „Verbalinės atminties produktyvumas dviejų kalbų sistemoje“ išdėstė žodinės medžiagos gimtąją — lietuvių ir antrąją — rusų kalba įsiminimo ir atgaminimo duomenis. Tyrimų duomenys leido jam padaryti išvadą, kad antroji kalba, kol ji nėra gerai įsisavinta, ne tokia ekonomiška, kaip gimtoji kalba.

Žalingą neigiamų emocijų įtaką sportininkams ir tų emocijų nugalėjimo būdus sportinės veiklos metu savo pranešime nagrinėjo J. Palaima. Pranešimo tema — „Neigiamos emocinės būklės nugalėjimas sporte“. Jis parodė neigiamų emocijų įtaką sportinės kovos eigai, aiškino, kaip sportininkai stengiasi nugalėti neigiamas emocijas, taip pat sportininkų mokymo ir auklėjimo sąlygas, kurios padeda slopinti kylančius neigiamus jausmus.

Lietuvos psichologijos istorijos atskirus klausimus suvažiavime nušvietė A. Gučas ir R. Plečkaitis. A. Gučas savo pranešime „Vundto kritika XX a. pradžios Lietuvos psichologijoje“ palietė XX a. pradžios Lietuvos psichologų darbus. Pranešimas įdomus tuo, kad jame nušviečiamos Lietuvos psichologijos vystymosi kryptys tuo laikotarpiu. R. Plečkaitis nukėlė klausytojus į dar senesnius laikus. Savo pranešime „Psichologija senojoje Vilniaus akademijoje“ jis nagrinėjo psichologijos dėstymo seniausioje Tarybų Sąjungos aukštojoje mokykloje nuo XVI a. antrosios pusės iki

XVIII a. pirmosios pusės klausimus bei to meto mokslininkų pažiūras į psichiką.

Mūsų respublikos psichologų darbai buvo dėmesingai išklaudyti suvažiavime ir teigiamai įvertinti.

Suvažiavimo baigiamajame plenariniame posėdyje Visasąjunginės Psichologų draugijos prezidentas A. Smirnovas padarė pranešimą apie Centrinės tarybos veiklą. Suvažiavimas išrinko naują Psichologų draugijos Centrinę tarybą. Lietuvos respublikinio skyriaus tarybos pirmininkas A. Gučas išrinktas Centrinės tarybos nariu.

Mūsų respublikos psichologai dirba mokslinį-tiriamąjį darbą ir dažnai dalyvauja visasąjunginėse psichologų konferencijose, pasitarimuose, seminaruose.

Pirmojoje visasąjunginėje konferencijoje „Žmogus — automatas“, įvykusioje 1963 m. gruodžio mėn. Maskvoje, dalyvavo ir mūsų respublikos atstovai. A. Penkauskas šioje konferencijoje skaitė pranešimą, kuriame išdėstė savo eksperimentinių tyrimų duomenis apie suvokimo efektyvumo priklausomumą nuo dirgiklių išdėstymo tankumo.

1964 m. birželio mėn. Leningrade įvykusioje pirmojoje inžinerinės psichologijos konferencijoje pranešimą skaitė S. Paužaitė.

Svarbus mūsų respublikos psichologams įvykis buvo Pabaltijo psichologų zoninė konferencija, įvykusi 1964 m. rugsėjo mėn. Rygoje. Tai trečioji Pabaltijo respublikų konferencija (pirmoji įvyko Vilniuje 1960 m., antroji — Tartu 1962 m.). Šioje konferencijoje dalyvavo gausi mūsų respublikos psichologų delegacija. 12 iš jų konferencijoje skaitė pranešimus: B. Bitinas, M. Garbačiauskienė ir J. Pajarskaitė, A. Jacikevičius, L. Jovaiša, S. Kregždė, J. Laužikas, J. Palaima, S. Paužaitė, A. Penkauskas, B. Stonys, L. Vaitkūnienė.

Ateinanti Pabaltijo respublikų psichologų konferencija įvyks Vilniuje 1966 metais.

1964 m. pabaigoje Maskvoje įvyko Mokslinės tarybos problemai „Kibernetika“ tirti „Psichologijos ir kibernetikos“ sekcijos koordinacinis pasitarimas. Psichologijos ir kibernetikos sekciją sudaro trys skyriai: inžinerinės psichologijos, psichinių procesų modeliavimo ir programuoto mokymo. Pasitarime dalyvavo grupė mūsų respublikos psichologų. Inžinerinės psichologijos skyriuje A. Gučas padarė ataskaitą apie mūsų respublikoje atliktus darbus bei tolesnes mokslinio-tiriamąjo darbo perspektyvas.

1964 m. gruodžio mėn. Rygoje įvyko Pabaltijo respublikų psichologų teorinis seminaras, kuriame dalyvavo Visasąjunginės psichologų draugijos prezidentas prof. A. Leontjevas. Seminare buvo nagrinėjami šie klausimai:

- 1) psichologijos mokslo vystymosi keliai Pabaltijo respublikose,
- 2) kai kurie aktualūs psichologijos teorijos klausimai,
- 3) inžinerinės psichologijos klausimai.

Seminare buvo apsvarstyti Pabaltijo psichologų mokslinio-tiriamąjo darbo koordinavimo klausimai. Apie Lietuvos respublikos psichologijos mokslinio-tiriamąjo darbo būklę bei jo perspektyvas pranešimą padarė Tarybos prezidiumo pirmininkas doc. A. Gučas. Šiuo metu respublikoje mokslinį-tiriamąjį darbą psichologijos srityje dirba 21 žmogus, iš jų 10 turi mokslo laipsnius. Visi jie aukštųjų mokyklų arba mokslo-tiriamųjų įstaigų darbuotojai. Per eilę darbo metų išsiskyrė ir pagrindinės darbo kryptys. Jų yra keturios: 1) suvokimo psichologija (suvokimas ir veikla), daugiau dėmesio skiriant darbo bei inžinerinei psichologijai (A. Gučas, J. Lapė, S. Paužaitė, A. Penkauskas, E. Rimkutė ir kt.); 2) mąstymo ir kalbos psichologija (M. Garbačiauskienė, A. Jacikevičius, V. Karvelis ir kt.); 3) asmenybės psichinių savybių vystymosi ir formavimo dėsnin-

gumų tyrimas (J. Laužikas, J. Palaima ir kt.); 4) mokymo ir auklėjimo proceso individualizacijos psichologiniai klausimai (L. Jovaiša, S. Kregždė, B. Stonys ir kt.). Pasikeitimas patirtimi, koordinuojant mokslinį-tiriamąjį darbą, buvo labai naudingas ir dar labiau sustiprino Pabaltijo psichologų ryšius.

1965 m. sausio mėn. doc. A. Gučas dalyvavo Tbilisyje įvykusioje IV Užkaukazės psichologų konferencijoje ir skaitė pranešimą iš Lietuvos psichologijos istorijos. Tų pačių metų balandžio mėn. doc. S. Kregždė dalyvavo Tbilisio Puškino vardo pedagoginio instituto trisdešimtmečio jubiliejinėje konferencijoje. Ten jis skaitė pranešimą „Pedagoginio instituto studentų profesiniai interesai ir jų motyvai“.

Kitos žinios. Pedagogikos mokslų kandidatų šeima mūsų respublikoje dar labiau pagausėjo. 1963—1964 metais apgynė disertacijas pedagogikos mokslų kandidato laipsniui įgyti 3 žmonės: V. Savickytė „Lenino vardo pionierių organizacijos Lietuvoje įsikūrimas ir veikla 1923—1957 m.“, K. Simaška „Lietuviškų elementorių pedagoginiai ir metodiniai pagrindai (XIX a. pabaiga—XX a. pradžia)“, J. Jovaiša „Profesinė orientacija kaip aštuonmetės mokyklos mokymo-auklėjimo darbo sudėtinė dalis“. Darbas spausdinamas.

Paminėtinas A. Gučo darbas „Lietuvos psichologinės minties vystymasis (XIX a. pabaiga—XX a. pradžia)“. Darbas numatomas išleisti atskira knyga.

Įteikta
1965 m. balandžio mėn.
